

Escola Tècnica Superior d'Arquitectura

Av. Universitat, 1--43204 Reus
Tel. 977 759 900 - Fax 977 759 888
osd.etsa@urv.cat

Dr. Josep Bertran Ilari, director
Dr. Xavier Mateos Ferré, secretari

Dr. Pau de Solà-Morales Serra, responsable d'ensenyament d'Arquitectura

Rendició de comptes

El curs 201-14 l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura es caracteritza per la continuïtat en la implantació del títol de grau, que ha arribat al quart curs de l'ensenyament i la progressiva extinció de la Llicenciatura Arquitecte 2005. En el proper curs, 2014-15 s'inicia una etapa molt important en la introducció del títol de grau, amb el desenvolupament de les matèries optatives, pràctiques externes i assignatures d'especialitat. En aquest sentit, la Junta d'Escola va aprovar la configuració d'assignatures optatives per al curs 2014-15 i una reordenació del conjunt amb l'objectiu d'establir dues línies d'especialització: Patrimoni Arquitectònic i Urbanisme, que s'alineen amb els principals grups de recerca. També es proposa que l'agrupació de les assignatures optatives de línia, amb un total de 30 crèdits ECTS, configuren les mencions al títol de grau. Aquest procés, que actualment està en tramitació, permetrà consolidar el nivell màster del títol de grau, atès que les assignatures optatives estan dissenyades amb continguts i resultats d'aprenentatge propis del nivell de màster. A la vegada, la introducció de línies d'especialitat ajudarà a configurar el perfil específic de l'Escola d'Arquitectura de la URV i a possibilitar sortides professionals que tenen demanda en el territori, com els processos de rehabilitació d'edificis, la transformació sostenible de les viles i ciutats, i la renovació del planejament urbà i territorial.

La Direcció de l'Escola d'Arquitectura ha participat activament en la creació del Consell d'Escoles d'Arquitectura de Catalunya, organisme de debat i reflexió sobre els estudis d'arquitectura en els diferents nivells i l'organització d'activitats a l'entorn de l'arquitectura, de caràcter acadèmic.

El curs 2013-14 ha estat també el de la consolidació del títol de grau a diferents instàncies acadèmiques. En primer lloc, l'Ordre d'implantació del grau d'Arquitectura a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la URV del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya. D'altra banda, el BOE d'11 de març de 2014 va publicar l'Acord del Consell de Ministres pel qual s'estableix el caràcter oficial i la inscripció en el Registre d'Universitats del grau d'Arquitectura de la URV.

Amb relació al contracte programa del centre, un dels aspectes més destacats és el compromís en la millora del percentatge de professors doctors. En aquest curs s'han continuat incrementant el nombre de professors doctors fins a assolir els resultats

previstos en la memòria del títol de grau. Fruit d'aquesta política impulsada pel centre i la Unitat Predepartamental d'Arquitectura (UPA) és l'acreditació d'un nou professor agregat a càrrec de l'AQU i l'ANECA. També cal esmentar l'acreditació per a places de lector de dos professors més. D'altra banda, les previsions sobre l'augment de professors doctors s'inscriuen en el tema general de la planificació de la plantilla docent en funció del POA, com a conseqüència de la implantació del cinquè curs del grau, el desplegament de les assignatures optatives agrupades en dues mencions de 30 crèdits ECTS, així com de l'increment de les necessitats de docència i tutories en la perspectiva d'implantació del PFG, de 30 crèdits ECTS, per al curs 2015-16. Per tal d'organitzar convenientment aquestes previsions, s'ha establert un marc de treball conjunt entre el centre i la UPA, a fi de concretar les necessitats docents i de recerca actuals i futures en el document "Planificació de la plantilla de la Unitat Predepartamental d'Arquitectura".

En l'apartat d'accions singulars del contracte programa dutes a terme a l'Escola d'acord amb els objectius estratègics establerts per al curs 2013-14, s'ha realitzat la tercera fase i presentació del projecte Solar Decathlon, amb la participació d'estudiants de les assignatures optatives Solar Decathlon V i VI. El concurs Solar-Decathlon va sorgir als Estats Units l'any 1999. Vol fomentar valors ecològics en la construcció d'habitatges amb eficiència energètica i sostenibilitat. S'adreça a escoles d'Arquitectura d'arreu del món i implica la recerca, el disseny i la fabricació d'un prototip de casa solar. El projecte de l'Escola d'Arquitectura de la URV es va presentar oficialment a la convocatòria Versalles 2014. En el curs 2013-14 els objectius han estat assolir un nivell superior de difusió del projecte i incorporar-hi alumnes d'altres estudis de la URV. Paral·lelament, es planteja l'assignatura com a APS (aprenentatge servei) per tal de donar respostes de recerca universitària a problemes de la societat. Les actuacions fetes a partir dels objectius anunciats han estat una presentació actualitzada del Solar Decathlon, amb la col·laboració del professor de comunicació Toni Pérez-Portabella i de la professora de màrqueting Eleni Papaikonomou, que es va exposar a diferents centres de la URV (ETSE, ETSEQ, FEE, FCJ i altres). Les accions dutes a terme durant el curs són: ampliació de la maqueta. Reunió amb IKEA de la qual va resultar la proposta de conveni per difondre els principis de sostenibilitat. Plantejar l'activitat del Solar Decathlon a les jornades APS. Participació en el II Congrés Mediterrani d'Eficiència Energètica i Smart Green Cities. Participació en el Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació (CIDUI) amb la comunicació "El projecte solear". Establiment d'un conveni amb l'Institut Català de la Fusta (INCAFUST) per comprovar la resistència de l'estructura plantejada en el projecte. Participació en el Dia Mundial del Medi Ambient a Reus amb un espai expositiu.

Direcció estratègica i de govern

La Direcció del centre ha impulsat en el curs 2013-14 un conjunt d'actuacions, de caràcter interior, adreçades sobretot als estudiants, i de caràcter exterior, tendents a consolidar la presència de l'Escola d'Arquitectura de la URV en diferents fòrums i donar visibilitat al centre i als estudis d'Arquitectura amb la promoció d'activitats diverses.

Pel que fa a les actuacions de caire interior, cal destacar el reforç de la representació dels estudiants en els òrgans de govern i consultius així com la creació del Consell d'Estudiants de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura. En el camp de la docència, cal destacar l'actuació estratègica del centre, destinada a conservar i consolidar l'espai de tutories del Projecte Final de Carrera (PFC), que ha consistit a mantenir les assignatures optatives Taller de PFC I i II, així com reforçar les tutories a càrrec de professors de la matèria Urbanisme i Projectes i de les àrees tecnològiques. En el capítol d'increment dels serveis als estudiants, cal destacar la posada en marxa del Taller de Maquetes, en règim de concessió per mitjà de concurs públic a l'empresa Tort Maquetistes, que va començar a prestar els serveis de venda de materials i confecció de maquetes a l'inici del curs 2013-14. Com a resultat del condicionament d'espais, s'ha transformat una part del vestíbul i del local annex com a sala d'exposicions permanents destinada tant a exposicions exteriors com per mostrar els treballs gràfics i en forma de maquetes de les diferents assignatures, especialment els projectes de fi de carrera. Aquest espai també està pensat per acollir mostres sobre els treballs realitzats pels grups de recerca.

Entre les actuacions de caràcter exterior destacarem la presència de l'ETSA en diferents organismes de representació i fòrums de treball, entre els quals la Conferència de Directores de les Escoles d'Arquitectura d'Espanya i el Consell de les Escoles d'Arquitectura de Catalunya. Les principals activitats de promoció exterior han estat la participació en les Jornades de Portes Obertes, la difusió del Solar Decathlon i la participació a la Universitat d'Estiu de la URV amb el curs Reconeixement del Patrimoni Immaterial, Natural, Immoble i Moble, a la Vall d'Aran. També com a difusió específica, s'ha proposat el curs monogràfic d'estiu Un Tast d'Arquitectura, dins el programa Nexes, adreçat a estudiants de 4t d'ESO, batxillerat i futurs estudiants d'Arquitectura. Com a complement d'aquestes actuacions, en l'aspecte comunicatiu s'han produït diverses millores a la pàgina web de l'Escola i s'ha confeccionat un tríptic i una publicació més extensa on es mostra una panoràmica dels continguts i activitats que caracteritzen l'ensenyament d'arquitectura.

Qualitat de l'ensenyament

Els processos de millora de la qualitat de l'ensenyament han estat objecte d'un interès especial durant el curs 2013-14. Entre les actuacions més destacades tenim la millora substancial del nombre de respostes a les enquestes dels estudiants a partir d'una prova pilot que incorpora becaris exteriors a l'ensenyament per garantir la major participació dels estudiants. Un segon aspecte de millora ha estat la creació del fòrum de debat sobre continguts, competències i resultats d'aprenentatge de la matèria Urbanisme i Projectes. En aquest fòrum han participat els professors coordinadors de les diferents assignatures i una representació dels estudiants. També n'ha format part com a expert i consultor extern l'arquitecte Pau Pérez Jové. Les conclusions dels debats s'han implementat en els aspectes organitzatius, de transversalitat i de continguts en el conjunt de les assignatures de la matèria, inclòs el projecte de fi de carrera.

Pel que fa als processos d'avaluació de l'ensenyament, s'ha sol·licitat que l'avaluació externa de l'AQU es realitzi a partir de la implantació total del grau i fins que es disposi de resultats que puguin mostrar el progrés dels estudiants en tot el procés i

especialment en l'assignatura Projecte Final de Grau, exercici de síntesi de totes les competències del títol de grau d'Arquitectura.

Com a accions de millora, cal assenyalar la participació dels docents de l'Escola d'Arquitectura en diferents cursos, entre els quals la formació sobre la realització del pla de treball, el destinat a introduir les assignatures al DOCNet i l'articulació entre competències i resultats d'aprenentatge. S'han sovintejat durant tot el curs les reunions del responsable d'ensenyament amb els professors de les àrees projectuals i tecnològiques per ajustar els continguts de les assignatures a l'avaluació per competències i fer efectiva la transversalitat entre les assignatures d'Urbanisme i Projecte i les de l'àrea tecnològica, Construcció, Estructures i Instal·lacions. Aquest procés ha estat especialment tutelat per les assignatures optatives de cinquè curs, que s'han d'implantar al curs 2014-15, que formen les mencions en Patrimoni Arquitectònic i Urbanisme. En aquest sentit, tant pel que fa als continguts de les assignatures com als resultats d'aprenentatge s'ha establert que pertanyen al nivell de màster. Ha tancat aquest procés la sessió de treball dirigida pel professor i responsable d'ensenyament de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona Jordi Franquesa, impulsor del Grup GILDA (Grup per a la Innovació i la Logística Docent en l'Arquitectura).

El Pla d'acció tutorial del centre s'ha desenvolupat en accions personalitzades als estudiants, que són objecte d'un informe específic, i també en accions destinades al conjunt dels estudiants. En l'apartat d'actuacions destinades al col·lectiu d'estudiants es va dedicar una sessió a informar-los sobre les pràctiques en empreses i les sortides professionals. Per exposar el tema de les sortides professionals la Delegació de Tarragona del Col·legi d'Arquitectes (COAC) va oferir la col·laboració dels arquitectes Joan M. Guinovart i Carles Martí, ambdós amb activitat professional al Camp de Tarragona, que van exposar la seva visió sobre l'actualitat de la professió a partir de la formació que van rebre, en èpoques diferents, i de la pròpia evolució professional.

Comunicació i relacions externes: convenis més importants

Les relacions externes del centre es poden agrupar en diferents apartats. En primer lloc, la continuïtat en les relacions de col·laboració amb el Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, a través del Deganat del COAC, per fixar posicions respecte a les sortides professionals dels arquitectes i l'anàlisi i actuacions respecte a la Llei de serveis professionals.

Al mateix temps, s'ha col·laborat amb la Delegació de Tarragona del Col·legi d'Arquitectes, especialment a través de la seva vocal de cultura, Sra. Olga Twose, en el calendari Dones arquitectes i en la conferència que va impartir a l'ETSA amb aquest motiu.

Les relacions externes del centre del curs 2013-14, amb relació a la mobilitat dels estudiants, es poden resumir en les dades següents:

Estudiants exteriors Erasmus-Sicue	25
Estudiants Sicue	3

Estudiants rebuts Erasmus/MOU	25
Estudiants rebuts Sicue	0

Cal destacar el manteniment a l'alça dels estudiants exteriors Erasmus-Sicue i l'increment fins a doblar el nombre d'estudiants rebuts Erasmus/MOU.

Els principals convenis signats en el curs 2013-14 s'inscriuen en el marc general de cooperació entre la URV i les administracions territorials i són:

- Estudi i catalogació de la l'arquitectura noucentista i modernista de Salou
- Estudi i catalogació de l'arquitectura moderna i contemporània de Salou
- Anàlisi del teixit urbà al voltant del carrer Carles Buigas de Salou

Activitats de formació de grau i llicenciatura

Ensenyament: Arquitectura

Dades i anàlisi d'estudiants nous i matriculació

El total d'estudiants de nou ingrés a l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura que provenen de la preinscripció a partir de les proves d'accés a la universitat és de 65 estudiants, dels quals 43 provenen de les PAAU; 3 són estudiants amb titulacions anteriors a l'EEES; 9 provenen d'un CFGS, FP de 2n grau o mòdul professional i 10 són estudiants que, havent estat matriculats en centres universitaris d'aquesta o una altra universitat, obtenen plaça per preinscripció.

Dades i anàlisi del rendiment dels estudiants

A partir de l'experiència pilot d'incorporar becaris assistents al procés de realització de les enquestes, s'ha augmentat molt significativament la participació dels estudiants i es disposa de dades més contrastades per valorar el rendiment dels estudiants amb relació a les enquestes de satisfacció. En aquest sentit, és remarcable que les taxes de rendiment continuen un nivell de superació progressiu, al mateix temps que els resultats de les enquestes. És important l'efecte positiu de la posada en marxa del taller de maquetes i el bon nivell d'acceptació tant pel que fa al servei de subministrament de materials com pel suport tècnic que reben els estudiants en la realització de les maquetes.

L'organització de les classes de l'ensenyament d'Arquitectura es fonamenta en l'agrupació vertical dels tallers de les assignatures d'Urbanisme i Projectes els dilluns i dijous. El mateix dijous, a partir de les 13 h, es disposa d'un espai per a conferències o altres activitats culturals. La resta de les assignatures es reparteixen amb preferència en horaris de matí, i es deixen bàsicament en horari de tarda les assignatures optatives.

En el cicle de llicenciatura, per a la tutoria dels estudiants que elaboren el projecte final de carrera, s'ha donat continuïtat a les assignatures optatives Taller de PFC I i II, de 4,5 crèdits cadascuna, una per a cada quadrimestre. També s'ha reforçat el

nombre de professors d'Urbanisme i Projectes amb presència a les tutories derivades de l'assignatura PFC, de 3 crèdits ECTS.

- Cicle de conferències de segon quadrimestre: Talk Ear
  - BETA: "Explain the project on the born market"
  - Claudi Aguiló: "Data AE i estratègies"
  - Pol Massoni: "LaCol Cooperativa de joves arquitectes"
  - Anna Royo i Jaume Fabregat: "Reflexiones sobre la vida urbana"
  - Ferran Grau: "Adequació de la zona esportiva del Papiol"
  - Roger Páez: "Mas d'Enric, CP El Catllar"
  - Maria Cartanyà i Xavi Cendrós : "Descobrir les sopes d'all"
- Exposicions realitzades a l'Escola d'Arquitectura
  - "Dones arquitectes" (Observatori de la Igualtat i ETSA)
  - Treballs de les assignatures Introducció a Projectes I i II i Dibuix I i II
  - Treballs de les assignatures Urbanisme i Projectes I i II
  - Treballs de l'assignatura Patologies i Rehabilitació d'Edificis

Activitats de formació permanent

Un nombre significatiu de professors de l'ETSA han participat en els diferents cursos de formació impartits al centre i en altres localitzacions. Cal destacar el curs de formació destinat a l'elaboració del pla de treball de les assignatures i el destinat a l'entrada de les assignatures al DOCNet, especialment pel que fa a les optatives de nova creació per al curs 2014-15 i la definició dels continguts, competències, resultats d'aprenentatge i bibliografia de referència.

Activitats d'extensió universitària

Acolliment a l'edifici de l'ETSA de les proves Cangur de Matemàtiques.

Participació en el programa de la visita al campus Bellissens d'alumnes i professors de l'IES Jaume I de Salou. Per a aquesta visita es va dissenyar un exercici de temps limitat consistent en la formació de la maqueta d'un element moble de l'arquitecte Gerrit Rietveld, a partir de la documentació gràfica facilitada i les peces de la maqueta.

Cicle de conferències Antonio Bonet Castellana. Centenari del seu naixement (1913-2013):

- "Antonio Bonet i Josep Puig Torné. Urbanització N.S. de Núria Cap de Salou"

- “Antonio Bonet. Casa Rubio. Cap de Salou”
- Taula rodona amb Josep Ferrer Bosch i Josep Puig Torné
- “Tres moments cabdals en l’obra d’Antoni Bonet”

Participació en l’organització i muntatge del calendari i l’exposició “Dones arquitectes”, promoguda per l’Observatori de la Igualtat de la URV.

Participació en les reunions de la Conferència de Directors d’Escoles d’Arquitectura d’Espanya.

Participació en les reunions del Consell d’Escoles d’Arquitectura de Catalunya.

Continuïtat de l’edició de la revista *EAR*, de publicació semestral.

Participació de l’EAR en el quart debat, “D’hipòtesis d’arquitectura”, organitzat pel Centre de Lectura de Reus.

Activitats de responsabilitat social universitària

L’assignatura optativa de grau Territori i Paisatge. Projectes Territorials ha dut a terme un conjunt de treballs a l’entorn de les rieres de Valls que han estat exposats com a mostra d’intervencions urbanes de projectes de paisatge.

L’assignatura Urbanisme i Projectes de quart curs del grau ha fet un conjunt de treballs sobre els espais agrícoles i urbans de Vilafranca del Penedès destinats a propostes de millora urbana, amb la participació de la Regidoria d’Urbanisme de l’Ajuntament de Vilafranca del Penedès.

Els estudiants de l’assignatura Urbanisme i Projectes de cinquè curs del grau han fet el projecte del baixador de Bellissens, que ha servit de base a la Regidoria d’Urbanisme de l’Ajuntament de Reus per a diferents tràmits relacionats amb la proposta del projecte de baixador.

Participació en la celebració del Dia Mundial del Medi Ambient a Reus amb la realització d’un espai expositiu.

Participació en el II Congrés Mediterrani d’Eficiència Energètica i Smart Green Cities.

Plantejament de l’assignatura Solar Decathlon com a APS, on es busquen respostes universitàries a problemes socials.

		<i>Ingressos</i>		<i>Despeses</i>		<i>Romanents</i>
Pressupost corrent	2.400.000			Conferències i taules rodones	-1.050,00	
		Pressupost inicial	22.714,62	Conservació, reparació i manteniments	-2.254,94	
		Incrementos	7.604,26	Material, subministrament i altres	-5.497,94	
				Indemnitzacions per prestacions de serveis	-1.568,49	
				Software especialitzat	-4.162,40	
				Noves inversions per al funcionament operatiu dels serveis	-3.774,94	
		Total	30.318,88	Total	-18.308,71	12.010,17
Pla estratègic	2.400.003					
		Pressupost inicial	5.670,90	Conservació, reparació i manteniments	-1.945,77	
		Romanents	1.067,92	Beques d'ensenyament	-4.490,44	
		Total	6.738,82	Total	-6.436,21	302,61